

TRGOVSKI LIST

Licijska knjižnica,
Ljubljana

ČASOPIS ZA TRGOVINO, INDUSTRIJO IN OBRT.

Uredništvo in upravlništvo je v Ljubljani, Gradišče štev. 17/1. — Dopisi se ne vračajo. — Štev. pri čekovnem uradu v Ljubljani 11.953. — Štev. telefona 552. — Letna cena za ozemlje SHS: letno D 60.—, za pol leta D 30.—, za četrt leta D 15.—, mesečno D 5.—, za inozemstvo D 90.—. — Plača in toži se v Ljubljani

LETO V.

LJUBLJANA, dne 27. junija 1922.

ŠTEV. 76.

Ker je sredo in četrtek praznik, izide prihodnja številka v soboto.

Uredništvo.

Ekspoze finančnega ministra.

V seji narodne skupščine z dne 24. junija, je podal finančni minister dr. Kumanudi svoj ekspozice o proračunu za l. 1922.

Dr. Kumanudi je omenil, da je letošnji proračun predvideval v prvotni obliki 9 milijard izdatkov. Proračun se je potem reducirail na 7 milijard, nato pa zopet na 6.275.577.804 in je znašal še približno 1 milijardo primanjkljaja. Finančni odbor je ugotovil, da mora imeti budžet pri izdatkih 6.690.636.234 vsaj 3 milijone prebitka. Tekom razprav je prometno ministrstvo zahtevalo zase povišanje kreditov od 831.850.442 Din. na 1.206.613.000. Ministrstvo za promet je v pokritje teh izdatkov predlagalo 50 odstotno zvišanje železnih tarifov. Tudi druga ministrstva so zahtevala tekomi debate v finančnem odboru, nove kredite, ki so znašali 631.841.000 Din., ne da bi se pri tem vpoštevalo izdatke za uradništvo v novih pokrajinah, ki znašajo nad 360 in za železničarje 90 milijonov. Končno se je fin. odboru posrečilo zmanjšati proračun na 5.690 milijonov 653.000. Med restrikcijami, katere je izvedel fin. odbor, je v prvem redu redukcija draginskih doklad, za katere je bilo prej predlagano znesek 2 milijard, a so v resnici znašale 2.400.000.000, a za katere je odbor določil 1.900.000.000 dinarjev. Po inicijativi fin. odbora se je izvršila tudi redukcija uradništva. Odpuščenih je bilo 9996 uradnikov. Tudi v vojnem ministrstvu je izvršil fin. odbor redukcijo, ki bo donesla državni blagajni 58 milijonov, in sicer s tem, da se orožništvo prideli ministrstvu notranjih del, finančni stražniki pa ministrstvu za finance. Notranje ministrstvo je s tem sicer povišalo svoj budžet za 160 in finančno za 141 milijonov, vojno ga je pa zato zmanjšalo za 350 milijonov.

Dohodki. Glede neposrednih davkov je dr. Kumanudi ugotovil, da so bili od septembra 1921 do 30. aprila 1922 proračunjeni na 140, vplačanih pa je bilo 116 milijonov. Več, kakor je bilo predvideno so plačale Srbija, Hrvaška in Slavonija, Dalmacija in Vojvodina, manj pa Slovenija, Bosna in Hercegovina.

V nadaljnjem svojem ekspoziju je dr. Kumanudi razpravljal o carinski politiki. Omenjal je, da splošnega monopolskega zakona nimamo (razen za tobak), komisija je sicer že izdelala načrt za enotni monopolski zakon, katerega je pa treba še izmeniti soglasno z državnim in upravnim svetom. Monopol za sol ni uveden za celo državo in so veljavne samo takse. Nekaj časa je bil prepovedan uvoz v Srbijo, toda inozemska sol je konkurirala z našim monopolom, vsled česar je bila od 1. julija 1921 uvedena prepoved za vso državo. Potreba na vžgalicah znaša 250 milijonov škatlic, v naši državi pa se producira samo 160 milijonov in smo zato navezani na uvoz vžgalic. Monopolska uprava si je zagoto-

vila soudeležbo pri nekaterih tvornicah za vžgalice tako n. pr. pri »Dravi« v Osijeku. Potem ko je fin. minister omenil, da bodo dohodki državnih železnic po povišanju tarifov za 50 odstotkov znašali okrog 1 in pol milijarde dinarjev, je prešel na vprašanje državnih domen in rekel, da bo ravnateljstvo državnih domen ta posestva hkrati z likvidacijo pokrajinskih uprav prevzelo in razmere uredilo. Pri razpravljanju o našem valutnem vprašanju je fin. minister naglašal, da povzročata padanje dinarja umetnim potom Zagreb in Ljubljana, kar lahko dokaže.

V državo mora priti zdrava valuta. Ameriško posojilo v znesku 100 milijonov dolarjev se bo uporabilo le za produktivne investicije. Nevarnost za naš dinar pa so onih 600 milijonov našega denarja, ki se nahaja v inozemstvu. Napeti moramo vse moči, da pridemo v posest tega denarja. Kar se tiče 7 odstotnega investicijskega posojila je dejal minister, da so podpisali zasebniki 337 milijonov, banke pa ostanek t. j. 163 milijonov dinarjev. Dne 15. marca je zapadel prvi kupon in se je zaradi tega deponiral pri Narodni banki znesek 17,5 milijonov dinarjev. Končno je minister še omenil, da bo treba med drugim 100 milijonov za zakone o kasacijskih sodiščih, o državnem svetu, upravnih sodiščih in glavni kontroli, 40 milijonov za obleko železničarjem in 12 milijonov za izplačilo doklad sodnikom.

Dr. Kumanudi je končal svoj ekspozice in rekel, da se državne finance vidno boljšajo in da pride proračun v doglednem času do ravnovesja.

Po Kumanudijevem ekspoziju.

Nedeljsko časopisje je prineslo brez stvarnega komentarja vladni komunikacije o Kumanudijevem govoru k proračunu za leto 1922/23. Ker nam ni stenografski zapisnik na razpolago, moramo se omejiti na dejstva, ki jih navaja oficijelno poročilo. Iz tega sta predvsem dva momenta, na katera je treba takoj odgovoriti:

Prvi je trditev ministra, da je Slovenija plačala manj direktnih davkov kakor je bilo po proračunu predvideno, medtem ko je Srbija in Hrvaška plačala več. Mi smo svoječasno na podlagi autentičnih podatkov izkazali podrobno našim čitateljem, da je Slovenija glede direktnih davkov storila v polni meri svojo dolžnost in da je pri posameznih vrstah davkov celo mnogo preseгла predvidene vsote.

Ako se je sedaj minister povzpel do nasprotne trditve, je to samo dokaz, da proračun ni bil pravilno sestavljen, marveč so naše finančne oblasti postavile vanj hišne številke brez vsake statistične podlage in podrobne gospodarske ocene. Slovenija je med direktnimi davki dala samo pri davku na vojne dobičke znatno manjše vplačilo. Ta davek je bil predviden za finančno leto 1920/21 z fantastičnim zneskom 240 milijonov kron. Samoumevno, da tega nismo mogli plačati. Mi nismo odgovorni za tako neresno sestavo proračuna in zato se ne sme trpeti in

nikakor dovoliti, da bi g. dr. Kumanudi iz tega koval svoj politični kapital in blufiral javnost na tako pausalni način. Da nismo plačali davka na vojne dobičke v celotnem znesku 240 milijonov kron, kljub brezobzirni priredbi, ko so na primer v Ljubljani malim brivcem predpisali kar po 50.000 kron in še več davka, ni torej noben vzrok, da se potem govori pausalno o direktnih davkih sploh, in sicer o realnih in osebnih, v katerih je bil naš davkoplačevalec vedno točen in natančen, tako da do Kumanudijevega režima v Sloveniji ni bilo treba dajati davčnim organom za prireditve davkov provizij, kakor jih je on sedaj vpeljal za vterjavanje davkov.

Sicer pa priporočamo finančnemu ministru, ako hoče, da se podrobno porazgovorimo o davčnem vprašanju, naj izda, kakor je včasih izdajalo finančno ministrstvo na Dunaju v »Mitteilungen des Finanzministeriums« podrobno statistiko cenizov, naj izkaže po skupinah ocene dohodkov in obdavčitve po posameznih objektih. Na podlagi lističev, ki mu jih ad hoc sestavi inšpektorji pri direkciji državnega računovodstva ne damo mnogo. Podatki, ki smo jih priobčili v Trgovskem listu so uradni in nam dokazujejo popolnoma drugo sliko.

Druga stvar, ki ne sme ostati neodgovorjena in neobračunana je, da trdi finančni minister, da ima dokaz, da povzročata Ljubljana in Zagreb umetno padanje dinarja. Politiki in državnik, na tako odgovornem mestu, kakor je dr. Kumanudi, mora vedeti, da je javnosti moralno dolžan, za tako težke obdolžitve kakor jih je baš izrekel glede podminiranja dinarske vrednosti, natančnega dokaza. Pozivljamo javno, gospoda ministra, da nastopi ta dokaz in apeliramo na vse naše poslance, da v skupščini zahtevajo od njega, da se ta zadeva temeljito pojasni.

Mnenja smo, da bo taka pojasnitev samo stvari in našemu trgovstvu v korist. Ako imamo res v naši sredini denarne zavode, ki se za lastni profit igrajo z blagostanjem stotisočev, naj izve za nje in za njih manipulacije vsa javnost, da si napravi sodbo in izvaja konsekvence. Ni pa dopustno, da se s tako inkriminacijo obsodi pausalno naš cel bančni svet in vse denarne zavode, ker si ne moremo predstavljati, da bi na koga drugega mogel leteti ta sum.

Dalje je trdil minister, da je okrog 600 milijonov dinarjev v inozemstvu. S tem je zopet udaril samega sebe, ker na drugi strani izkazuje v poročilih podrejene mu carinske direkcije, da znaša pasivni saldo zunanje trgovine zadnjih treh let nad sedem milijard dinarjev. Tega dr. Kumanudi v svojem ekspoziju ni povedal, da mora taka trgovinska statistika komično vplivati na inozemske kroge.

Patetična konstatacija, da je dokaz konsolidacije naših financ to, da se že sedem mesecev ni nič zgodilo pri Narodni banki, je preračunana na naivne poslušalce. Javna tajnost je, da ima finančno ministrstvo že leto dni stare mnogomilijonske dolgove za dobavo premoga, stavbenega materiala, vojaške do-
bave, prevoz blaga, ki jih kljub vsem

urgencam ne likvidira. Dolžnost ministra je bila po našem mnenju povedati javnosti in skupščini, koliko znašajo nehonorirani računi in višje dolgovi države privatnim dobaviteljem. Tako enostransko kot ur. Kumanudi ne sme nikdo, najmanj pa finančni minister poročati.

Obletnica Vidovdanske ustave.

V sredo praznujemo obletnico Vidovdanske ustave. Celo leto dela parlament samo na izvršitvi ustavnih principov in določb in reči moramo, da imamo vtis, da se mu z najmanj važnimi vprašanji najbolj mudi, medtem ko mnogim dalekosežnim vprašanjem ne posveča nobene pažnje in nima volje jih rešiti.

Tik pred ustavo so posamezna ministrstva izkopala stotine nedovršenih zakonitih načrtov, jih datirala s 27. junijem ter publicirala. Objava teh zakonov je trajala cela dva meseca po ustavi. Nikdo tega postopanja ni odobral.

Prva naloga po sprejetju ustave je bila revizija začasnih zakonov. Izvršila se je z vso naglico in zato so tudi revidirani in v mnogem oziru izpremenjeni zakoni še vedno pomanjkljivi. Mnogo važnih stvari pa radi pomanjkanja časa sploh ni bilo revidiranih. Rezultat revizije še do danes, ko je že preteklo pol leta po zaključitvi revizijskega dela, ni objavljen v celoti in le po dolgem boju se nam je posrečilo izsiliti publikacijo vsaj nekaterih revidiranih zakonov.

Razdelitev države na oblasti je naletela v prečanskih pokrajinah na splošen odpor in kritiko. Mnogi trezni in ugledni politiki smatrajo to razdelitev za najbolj zgrešeno potezo sedanjega parlamenta. Nas toliko ne zanima s čisto političnega, kakor z gospodarskega stališča, s katerega moramo označiti vrsto določb ustave za naše finančne razmere za predra-ge. Nikdo si pri proračunu zakonov o samoupravi ni preračunal, koliko bodo stale oblasti in srezke skupščine in potreben uradniški aparat za izvrševanje delokroga, ki ga jim predvideva zakon! Nikdo ni računal, kaj bo stalo šest upravnih sodišč! — Nikdo ni napravil po sedanjih cenitvah proračuna, kakšnih doklad so posamezne oblasti zmožne in kaj se da konkretno s temi razpoložljivimi sredstvi ustvariti. Posledica tega je, da se sedaj na vladni klopi že uvideva prve pogreške in prva posledica je bila odgoditev razpisa volitev v samoupravne skupščine. Zakon o samoupravnih financah tudi še ni izdelan in izvoljene skupščine bi bile stale pred kompletnim kaosom.

Da na izvršitev onih določb v ustavi, ki bi bile v prid gospodarski konsolidaciji in pospeševanju gospodarskega dela dosedaj ni nikdo mislil, marveč se je namenoma preziralo in metalo v koš vse tozadevne spomenice in resolucije, je samoumevno. Naš parlament nima interesa, da bi vstvaril rivala in konkuren-
ta v gospodarskem svetu.

Prvo dobro po sprejetju ustave se je slišal še močan glas od mnogih strani, ki je zahteval revizijo ustave. Zahteve po reviziji naših slovenskih političnih krogov niso bile prav jas-

ne in konkretne. Radi heterogenosti teh tendenc je stvar izgubljala vedno bolj na moči in pomenu ter je pozneje popolnoma zaspala.

Iz ekonomsko socialnih določb ustave se forsirajo socijalnopolitični zakoni o socijalnem zavarovanju delavcev in nameščencev, o zaščiti delavcev, medtem ko je izvrševanje agrarne reforme prišlo na mrtvo točko. V finančno možnost izvedbe te reforme izgubljajo tudi najzadnejši idealisti nado.

Novo posojilo v Švici.

Kakor poroča Jugoslov. Lloyd, se je vršila nedavno v Bernu, na poziv švicarskega odredka za narodno gospodarstvo, konferenca zastopnikov švicarskih bank in švicarske industrije, na kateri se je razpravljalo o vprašanju kreditov za našo državo. S kreditom stoji v zvezi sklenitev trgovinskega dogovora. Inicijativa za podelitev kreditov naši državi datira iz Genove, kjer se je o tem razpravljalo. Pri proučevanju projekta o kreditih, je švicarski oddelek za narodno gospodarstvo prišel do prepričanja, da najde v naši državi najboljša tržišča za švicarske industrijske izdelke, in da s tem zmanjša število brezposelnih v Švici.

Pri izvozu v našo državo je posebno udeležena glarnerska tiskarska industrija in švicarska strojna ter svilena industrija. Strojno industrijo je zastopal na konferenci narodni poslanec Sulzer, svileno industrijo dr. Nigli, tiskarsko pa dr. Schendler in dr. Hefti. Na konferenci se je naglašalo, da so za našo državo, ki je bila oškodovana zbog vojne, tuji kapitali neobhodno potrebni. Omenjalo se je tudi posojilo, katero smo sklenili v Ameriki. Po mnenju bank, bi si moral švicarski kredit brezpogojno zagotoviti dohodke naših državnih monopolov. S strani svilene industrije, se je, kakor se sliši, izrazilo dvome, da bi bila pripravljena dovoliti kredite. S strani drugih panog industrije se je pa nasprotno naglašalo, da je treba napraviti vse poizkuse, ki bi bili v korist industrijskega izvoza. Banke so napram načrtu o kreditih deloma naklonjene deloma pa skeptične. Kako malo zaupanja imajo banke, dokazuje na konferenci izraženo mnenje, da naša država ni še konsolidirana in da se zato ne more znati, kakšne politične spremembe nam prinese bodočnost. Ta perspektiva ovira ustvarjanje kreditnega projekta. Osiguranje kredita s pomočjo naših monopolnih dohodkov je popolnoma nejasno; moralo bi se znati, če se sme naša država v tem oziru odreči. Šef oddelka za narodno gospodarstvo je povdarjal, da je dovolitev kredita naši državi mnogo boljše in mnogo sigurnejše delo, nego

dovolitev kredita Rusiji. Položaj švicarske industrije je resen in banke morajo pomagati, da se izboljša.

Kar se tiče projekta o kreditu samem, gre za sto milijonov švicarskih frankov. Težkoče so v tem, da se ne zna, kdo bi zamogel podeliti kredit v tej višini. Izražalo se je mnenje, da se osnuje delniška družba po primeru švicarske finančne družbe, ki se je ustanovila v Lucernu z delniškim kapitalom v znesku 25 milijonov frankov, pri katerem bi bila udeležena tudi švicarska država. Nadaljna sredstva bi si pribavila družba z emisijo blagajniških bonov ali obligacij in diskontiranjem menic. Največji del kredita bi se naj uporabil za izplačanje jugoslovanskih naročil; gotov del pa bi se naj dal na prosto razpolago naši vladi. Eden izmed udeležnikov na konferenci je pripomnil, da bi se moralo paziti, da ne uporabi naša vlada vsot, ki bi se ji dale na prosto razpolago, za vojne namene. Naravno, da gre pri tem projektu o kreditu samo za prvo, predhodno proučevanje tega vprašanja. S oficijelne švicarske strani se je izrazila želja, da dajo banke, ki morajo biti naprej za to pooblašene od svojih organov, v kratkem roku definitiven odgovor.

V Bernu se pričakujejo naši delegati, da pojasnijo celo vrsto gotovih vprašanj.

Dolgovi naše države.

Te dni so razni inozemski listi objavili podatke o dolgovih naše države. Če primerjamo te podatke s podatki, ki jih ima direkcija dolgov v Beogradu, dobimo precejšnjo razliko. Glasom podatkov inozemskih listov bi znašali naši dolgovi:

V Združenih državah ameriških:

a) vojna posojila 26.000.000 dolarjev;

b) za nabavo vojnega materiala: 25.000.000 dolarjev;

c) dolgovi obrestovanja posojil: 3.600.000 dolarjev.

Skupna vsota naših dolgov v Ameriki po ameriških podatkih znaša torej 54.600.000 dolarjev. Glede teh dolgov se podatki, ki jih ima direkcija dolgov v Beogradu, v glavnem strinjajo.

V Angliji:

a) medvojna posojila: 25.000.000 funtov šterlingov;

b) pomoč za prehrano in obnovo: 2.000.000 funtov šterlingov.

Naši dolgovi v Angliji znašajo torej skupaj 27.000.000 funtov šterlingov. Ta vsota je za nekaj milijonov previsoka v primeru z našimi podatki v Beogradu.

V Franciji:

Medvojni dolgovi znašajo 1 milijon 378.000 francoskih frankov.

Tudi te številke se ne strinjajo z podatki, ki jih imajo v Beogradu.

Če pretvorimo vse naše dolgove na francoske franke in računamo pri tem 10 frankov za 1 dolar in 50 frankov za funt šterlingov, bi znašali naši dolgovi:

V Ameriki 546.000.000 francoskih frankov.

V Angliji 1.350.000.000 francoskih frankov.

V Franciji 1.378.000.000 francoskih frankov.

Skupaj 3.274.000.000 francoskih frankov.

Predvojni dolgovi kraljevine Srbije znašajo okroglo 800 milijonov francoskih frankov. Če prištejemo to vsoto, dobimo skupen znesek približno 4 milijarde dolgov naše države v inozemstvu.

Kakor rečeno ti podatki inozemskih listov niso ravno popolnoma točni in bi se pri natančni reviziji znala končna vsota znižati za kakih par milijonov. Vendar pa se z gotovostjo na to ne da računati, ker je znano, da so podatki, ki jih imajo v Beogradu še veliko bolj netočni in nezanesljivi. Pri neprestanem preseljevanju srbske vlade med vojno je to seveda kolikor toliko razumljivo, vendar je že skrajni čas, da bi se to vprašanje čim preje rešilo in natančno ugotovilo, koliko znašajo naši dolgovi. Ta nepopolnost v državnih računih nam prav gotovo ni v korist in ne bo nikdar dvignila našega kredita v inozemstvu in tudi ne bo nikdar ugodno vplivala na razvoj našega gospodarstva.

Trgovin. dogovor med Jugoslavijo in Nemčijo.

(Dalje.)

Trgovci, fabrikanti in drugi obrtniki, ki morejo dokazati — z legitimacijo, izdano od domačih oblastev, da plačajo v državi, v kateri prebivajo, predpisane davke in pristojbine, imajo pravico, da kupujejo blago osebno ali potom svojih potnikov na teritoriju druge pogodbene države pri trgovcih ali v javnih trgovinah, ali pri producentih ali da sprejemajo naročila od trgovcev v njihovih trgovinah ali od takih oseb, ki v lastnem obratu uporabljajo blago ponujane vrste, ne da bi morali radi tega plačati kake druge davke ali pristojbine. Imetniki legitimacije smejo nositi s seboj samo vzorce, ne pa blaga. Trgovskemu potniku ni treba osebno prisostvovati carinjenju, ampak sme predložiti svojo legitimacijo po drugi osebi. Imetniki legitimacij ne smejo niti sklepati niti posredovati posle za osebe, ki niso imenovane v legitimaciji. Oni smejo samo potujoč sprejemati naročila in sklepati nakupe. Pogodbeni državi si bosta protistransko naznanili

oblastva, pristojna za izdajanje legitimacij.

Za vzorce, ki podležejo plačanju carine, se protistransko prizna oprostitve od uvozne in izvozne carine, ako se dokaže identiteta uvoženih vzorcev, in se jih v teku enega leta ponovno izvozi čez isto ali drugo carinarno. Znaki, pritrjeni v eni pogodbenih držav za ugotovitev identitete, se priznajo v drugi državi, toda, ako je to potrebno, smejo obojestranske carinarnice udariti za spoznanje še druge znake. Ponovni izvoz vzorcev se mora v obeh državah zagotoviti pri uvozu potom položitve carinskega iznosa ali drugega osiguranja. Izdelki iz dragocenih metalov, katere uvažajo trgovski potniki kot vzorce proti zalogu carinskega iznosa in ki se ne smejo predati svobodnemu prometu, se na zahtevo oproščajo od obveznosti punciranja, ako se zato vložijo potrebno jamstvo. V primerih, da se blago ne izvozi, po predpisu, zapade vložena garancija, ne glede na druge po zakonih predpisane kazni.

Poštni in brzojavni promet se naj čim prej na podlagi mednarodnih pogodb vzpostavi. Natančnejše naj se o tem dogovorijo obojestranska nadležna oblastva.

Pogodbenika sta soglasna, da se o vzajemni zaščiti proti nalezljivim boleznim in o pravni pomoči sklenejo posebni dogovori, ako se to vprašanje ne uredi mednarodnim putem, ter si pridržita pravico, da potom posebnih pogodb onemogočijo dvojno obdavčenje, ter uredijo pravno pomoč v davčnih stvareh.

Državi sta sporazumni, da se zaščita avtorskega prava in zaščita industrijske svojine uredi s posebnim dogovorom. Ravno tako se bo sklenil poseben dogovor o socialnem zavarovanju podanikov ene države v drugi.

V svrhu pospeševanja vzajemnih gospodarskih in kulturnih odnošajev je vlada kraljevine SHS soglasna, da se v določenih rednih periodah uvožijo v posebnih direktnih vagonih za knjige iz Nemčije v Jugoslavijo knjige, časopisi in druge potom založbe izdane tiskovine, kakor tudi drugi grafični izdelki. Natančnejši dogovor bodo sklenile obojestranske železniške uprave, ki bodo zasliale, ako bo potrebno, interesente iz knjižne trgovine.

Pogodbeni stranki sta edini, da si pridržita polno prostost glede določitev o potnih listih.

Glede železniškega prometa veljajo določila priloge B te pogodbe, glede plovitve pa določila priloge C. Glede plovitve po Donavi veljajo dosedanj mednarodni dogovori in pravilniki, izdani na podlagi teh dogovorov. Ureditev plovitve na drugih nacionalnih vodnih poteh je stvar vsake države zase.

Podlistek.

Od začelnika do popolnega trgovca.

(2. nadaljevanje.)

»Res je to, in reči vam moram, to bi bil najboljši odgovor na težko vprašanje, kaj bo z bodočnostjo mojih otrok. Ravno pred vašim prihodom sem premišljal o tem in v resnici je čudno, da se vaši načrti s tem tako ujemajo. V nekaj tednih je konec šolskega leta in tedaj bi lahko vsi štirje izstopili iz šole in se posvetili novemu stanu. Vendar pa nočem samovoljno odločati v poklicu svojih otrok, ampak upošteval bom po možnosti želje in nagnjenja vsakega posameznega. Dovolite mi, da s svojo ženo še enkrat premislim celo stvar in napravite nam to veselje, da pridete danes k nam na večerjo. Tedaj razložimo fantom celo zadevo in videti hočemo, kakega mnenja bodo.«

S temi besedami poda gospod Feldbach svojemu obisku roko; gospod Krej obljubi prisostvovati družinskemu svetu in se nato poslovi.

Kot dogovorjeno, pride gospod Krej zvečer k rodbini Feldbach, kjer je bil pogosten in zelo priljubljen gost. Vsi se podajo k mizi, kjer je prišla zabava kmalu v polni tek.

»Papa,« zakliče Adolf, »danes so nas vprašali v šoli, kdo ne namera va prihodnje leto več študirati in kak poklic si bodo izbrali oni, ki izstopijo.«

»No, in kaj si ti odgovoril?«

»Rekel sem, da ne vem, da nisi ti še nič o tem govoril.«

»Ali izstopi veliko tvojih tovarišev?«

»Javilo se jih je okrog deset do petnajst, ki mislijo vsi postati trgovci.«

»Ali bi hotel tudi ti postati trgovec v slučaju, če bi izstopil?«

»Zakaj ne, papa! Kot učenec bi vstopil pri tebi v službo.«

»Kako mnenje imata pa vidva, Ernst in Fric, Ali bi bila tudi vidva pripravljena, zamenjati šolsko klop s pisarniškim stolom?«

Brata se v zadregi spogledata in nočeta, kot se zdi, priti z besedo na dan.

»In ti, Kurt,« vpraša oče dalje, »kaj pa ti misliš o trgovskem poklicu? Ti bi bil vrl učenec!«

»Jaz pravzaprav ne pridem več

v poštev, papa, ker matura se vendar ne dela zato, da bi potem postal samo trgovec.«

»A tako, sinko moj! Da bi postal samo trgovec! Ti si torej mnenja, da za trgovca ni potrebna nobena posebna učenost, in da bi bilo škoda, prinesiti malo višjo izobrazbo v ta stan. Krasni nazori o našem stanu, gospod Krej, kaj?«

Kurt postane pri očetovih besedah rdeč kot rak.

»Oprostite, gospod Feldbach, Kurt se je najbrž samo slabo izrazil,« odvrne gospod Krej. »Hotel je sigurno reči, da je učna snov za onega, ki se misli posvetiti višjim študijam, drugačna, kot pa za trgovca. Prvi si mora pridobiti večinoma le teoretično znanje, med tem, ko mora trgovec gledati na kolikor mogoče veliko praktično izobrazbo. Kurt meni tedaj, da višja šolska izobrazba, katero si je pridobil in ki je prirojena za univerzitetne študije, bi ne imela zanj, kot trgovca posebnega pomena, da bi bila torej večina časa, ki ga je prebil v šoli, zanj takorekoč izgubljena. On meni, da bi svojega znanja ne mogel kot trgovec zadostno izrabiti in zato misli, da bi bilo škoda, če bi postal samo trgovec.«

Kurt pritrdjuje pokima z glavo.

»To je vaše mnenje, dragi Kurt,« nadaljuje gospod Krej, »ampak dovolite mi, da pripomnim, da je to mnenje zastarano. Predizobrazba za bodočega trgovca ne more biti nikoli prevelika. Sicer ste s svojimi devetnajstimi leti starejši kot drugi trgovski učenci, prinesete pa zato seboj temeljitejšo znanje in večjo duševno izobrazbo, kar vam bo pripomoglo, da se boste hitreje uživali v vaš poklic.«

»Tako smo torej prispeli do glavnega, katerega nameravamo obravnavati,« vzkligne gospod Feldbach, »in zdaj lahko otvorimo družinski svet.«

Ko je bilo pospravljeno z mize, si prižgeta gospoda z dovoljenjem gospodinje svoje smodke. Gospod Feldbach je ponudil celo eno svojemu najstarejšemu sinu, kar se je zgodilo le pri posebnih važnih prilikah. Bratje so zdaj torej vedeli, da imajo pričakovati izredno pomemben pogovor. Ernst takoj izrazi ugodno razpoloženje, ki je vladalo in omeni, da morajo iti smodke pri tako važni seji na vsak način okoli mize. Ker pa njegov predlog ni obveljal, je romal etui iz Kurtovih rok mirno zopet nazaj v očetov žep.

(Dalje prihi.)

Uporaba državnih in drugih cest, zapornice, prevozov, mostnih proputnic, pristanišč, mest za pristajanje ladij itd., je podanikom druge pogodbenne države dopuščena pod istimi pogoji in proti plačanju enakih pristojbin kakor podanikom države z največjimi ugodnostmi, v kolikor so te naprave določene za javen promet in splošno trgovino.

Za primer da se v kraljevini SHS dosedanja svoboda uvoza ukine ali omeji, bodo take ukinitve ali omejitve veljale za blago, navedeno v prilogi D tega dogovora, komaj tri mesece po razglasitvi in se ne bodo nanašale na dobave, o katerih se bo dokazalo, da so bile sklenjene pred razglasitvijo predmetnih prepovedi ali omejitev.

Isto velja v Nemčiji glede blaga navedenega v prilogi E in ki se uvaža iz Jugoslavije.

Ako bi nastalo med pogodbeniki glede tolmačenja ali uporabe ustanovljenih določil nesoglasje, se spor na zahtevo enega ali drugega pogodbenika reši potom razsodnika. Razsodišče se sestavi za vsak posamezen slučaj na ta način, da imenuje vsaka stran izmed svojih državljanov po enega razsodnika, in da imenujeta potem oba razsodnika še tretjega kot predsednika in to iz državljanov tretje prijateljske države. Obe strani se smeta sporazumeti, da bosta izbrale predsednika razsodišča za določeni čas že vnaprej. Glede postopanja pri razsodišču sta državi sporazumni: Pri prvem sporu ima razsodišče svoj sedež v državi tožne stranke, pri drugem sporu v drugi državi in tako premenjema v eni ali drugi državi in to v mestu, katero določi dotična pogodbeni država. Ta mora skrbeti za prostore, pisarniške moči in potrebno službeno osebje.

Razsodišču načeljuje predsednik. Odloča se z večino glasov.

Ako se pogodbenika ne sporazumeta glede postopanja, bo to določilo razsodišče samo. Postopanje sme biti pismeno, ako nikdo ne ugovarja. Glede vabil in zaslišanja prič in strokovnjakov bodo dovolila oblastva obeh pogodbenih držav na zaprosilo vposlano od razsodišča na vladno pravno pomoč v isti meri, kakor na zaprosila domačih civilnih sodišč.

Ta pogodba, ki je napisana in podpisana v srbskem in nemškem jeziku, se bo po odobritvi vlad ratificirala in ratifikacijske listine naj se v Beogradu čim prej izmenjajo. Pogodba stopi v veljavo z dnem ratifikacije in ostanje v veljavi do 30. junija t. l. in po tem roku toliko časa, dokler ga ne ena ali druga stran s trimesečnim rokom odpove. Tako se je dogovorilo v Beogradu dne 4. februarja in 5. decembra 1920.

Pogodba o železniškem prometu.

(Priloga B trgovinske pogodbe z Nemčijo.)

Rekli smo že, da vsebuje trgovinska pogodba med Jugoslavijo in Nemčijo pet prilog. Priloga A vsebuje samo obrazec legitim. listov, katere bodo izdajala oblastva trgovcem, fabrikantom ali njih potnikom za potovanja, nakup in sprejemanje naročil v drugi pogodbeni državi.

Priloga B vsebuje dogovor glede železniškega prometa in določa v glavnem:

Osnova železniškega tovornega prometa med pogodbenima državama je mednarodni dogovor o železniškem prometu z dne 14. oktobra 1890 z dodatnimi dogovori. Dokler trajajo sedanje izvanredne prometne razmere so obojestranske železniške uprave pooblašene, da sporazumno odstopijo od določil tega dogovora, ako to odobrijo obe vladi. Stremilo se bo za tem, da se tudi mednarodni promet med drugimi državami, pri katerem sta udeleženi pogodbeni državi po mogočnosti uredi na enakih načelih. Obe državi se bosta potrudili, da se uvedejo za osebni in tovarni promet direktni tarifi, v koli-

kor, dopuščajo valutarne in druge razmere. Železniške uprave bodo po potrebi podvzele pripravne mere, da se v obratno-prometno in tehničnem oziru doseže redni osebni in tovarni promet in bodo posebno šle na roko pri prevozu življenskih potrebščin in drugega za prehrano važnega blaga.

Obe vladi bosta uporabljale napram drugi pogodbeni državi svojo tarifno politiko na istih načelih, kakor napram ostalemu inozemstvu. To velja tudi za transporte, ki bodo prešli iz železnice na vodni pot in obratno.

Pogodbeni stranki bosta stremele, da se železniški medsebojni promet zagotovi pred motenji in ovirami. Obe vladi si osigurata ena drugi nemoteni direktni prehodni železniški promet. Železniške uprave bodo določile podrobnosti glede tranzitnega prometa.

Pogodbeni državi sta soglasni, da se v najkrajšem času doseže, da se z udeležbo čim večjega števila železniških uprav, sklenejo pogodbe o prehodu vozov, o vzajemni uporabi vozov in o obračunavanju.

Dokler ne zadobi moč nov mednarodni dogovor o uporabi vozov, bo veljala »pogodba o družbenih vozovih«, toda v obliki kakor jo zahtevajo današnje razmere. Pogodbeni stranki sta soglasni, da ima »pogodba o družbenih vozovih«, koja bo zadobila med njima moč, upoštevati spremembe, katere vsebuje Regensburgski zapisnik z dne 7. oktobra 1919 kakor tudi zapisnik o strokovnjaški konferenci na Dunaju, z dne 6. avgusta 1920.

Dogovori se, da se bo vršilo obračunavanje o medsebojni uporabi vozov neposredno med pogodbenima državama.

Obojestranske železniške uprave naj na posebni konferenci čim prej določijo potrebne spremembe »pogodbe o družbenih vozovih«, višino odškodninskih postavk, in način posameznega izračunavanja.

Nemška vlada je pripravljena dati na razpolago po potrebi hladilne vozove za prevoz mesa, rib in drugih živalskih izdelkov za promet med Nemčijo in Jugoslavijo, pod pogojem, da se potom dogovora med železniškimi upravami zagamči najhitrejšo vrnitev natovorjenih hladilnih voz. Isto velja za hladilne vozove iz Jugoslavije, ki bi se uvozili v Nemčijo.

Obe državi se zavežeta, da vrnete gotovo število vozov ene države, ki se nahajajo še v drugi državi. Med vozovi, katere zahteva Jugoslavija, se nahaja tudi 5 vozov bivšega srbskega dvornega vlaka.

Ing. M. Savić:

Naša industrija in obrti.

S priprosto pripravo, ki smo jo zgoraj opisali, se izdeluje najbolji konjak, ki ohrani ves duh, ki ga je imelo vino. Naprava je posebno razširjena v kraju Cognac ter v mali in veliki Champagni. Prežgavanje pa se vrši tudi z drugimi bolj dovršenimi napravami. Nekatere štedijo s kurjavo in so opremljeni z ogrevalcem, ki se nahaja med kotlom in cevjo, v kateri se nahaja vino predno priteče v kotel. Druge so opremljene z rektifikatorji, posebno v krajih, kjer imajo vina okus po zemlji, da vračajo nečistost, ki se nahaja v vinu, v kotel nazaj. Toda navadni šarantski kotel je najbolj razširjen v okrožju Cognaca, kjer se izdeluje najbolji konjak kar se arome tiče. Trgovina daje vedno prednost produktom, ki se pridelujejo na star način.

Praksa destilacije.

Kadar se cev, odvajalnik in bazen napolnijo s hladno vodo sname se hladilna kapa, ter se s pomočjo črpalke napolni kotel z vinom, dokler tlak na čep ne kaže, da je dovolj. Nato se pokrije s hladilko ter se zunanja stran kotla zadela okoli roba hladilke s pepelom. Namen tega spoja s pepelom je, da se vzdrži enako temperaturo in prepreči izhlapevanje. Spojne dele labudovega vratu ali pipe se ovije z mokrim

platnom ali povosnom. Nato se napravi ogenj s hrstjo trsk, največkrat z odpadki od trte. Pet do šest svežnjev trtnega protja zadošča, da se tekočino tako segreje, da zavre in da začne teči konjak po cevi v sod. Nato se priloži na ognišče hrastova polena ali premog in se regulira ogenj s pomočjo vrat in na ognišču ali pa v dimniku. Prvo ogrevanje traja 6 do 7 ur in se dobi mehki konjak s povprečno 25° do 35° alkohola. Grejenje se ne sme prekiniti, dokler ne pokaže alkoholometer, da ima tekočino v cevi več alkohola. Nato se ogenj posuje s pepelom, da bi se okinilo njepovo učinkovanje, ter se zapre ognišče odnosno regulator v dimniku. Potem se izprazni kotel po odvajalnem čepu, ter se napolni za drugo ogrevanje. Ta operacija se ponavlja še dvakrat, da se dobi tri partije kuhanega mehkega konjaka. Ker količina vsakega mehkega konjaka napolnjuje le približno 1/3 kotla, zadostujejo tri količine mehkega konjaka, da se napolni kotel v svrhu dobivanja prekulanice ali konjaka. Nekatere žgavnice delajo iz 4 partij mehkih enoprekuhanega konjaka ter na ta način presežejo 45°, da imajo v kotlu za izdelavo konjaka samo prvo polovico mehkega, medtem ko konec mehkega konjaka vlijejo v kotel skupno z vinom za prekuho. Ko se pridobi z žganjem 3 ali 4 mehke prvence, se ugasi ogenj, izprazni kotel, ko se je ohladil, potem se ga z metlo dobro očisti ter nato napolni z mehkim konjakom prvih treh kuh. Ako ta količina ne napolni kotla, se dopolni z mehkim konjakom od prejšnje kuhe. Tako začne prvo kuhanje, v katerem se pretvori mehki vinski konjak v prežgani konjak. Prekuhanje mehkega konjaka, ki se istočasno tudi zboljšuje, zahteva mnogo več pozornosti kakor pa kuhanje mehkega. Zato se navadno dela samo podnevi. Ogenj mora biti zmeren, enak in stalen. Stari prekuhalci so v praksi dospeli tako daleč, da z istim številom polen ali isto količino premoga vzdržijo ogenj in jim ni treba prikladati. Ko začne teči iz pipe konjak v sod, se zaprejo ogniščna vrata in deloma tudi regulator v dimniku, ker toplota ognišča zadostuje, da vzdrži destilacijo. Curek iz pipe mora biti zelo tenak in popolnoma hladen. Ako je nepravilen in se pojačava, je to dokaz, da je ogenj premočan. Zato ga je treba zmanjšati s tem, da se potom regulatorja zmanjša moč ognja. Ako se curek zagreje ali mlači, je to znak, da je voda v hladilnikovi kadi vroča. Tedaj je treba takoj dobiti hladne vode v zunanji bazen. Prvi litri, ki odtekajo iz pipe, vsebujejo nečist, zelenkast konjak, ki ima slab duh. Prvih 5 do 6 litrov se dene na stran ter se jih ponovno destilira z vinom ali mehkim konjakom in se ta količina imenuje začetnica.

(Dalje prih.)

O delovanju Zveze industrij. v pogledu soc.-pol. zakonodaje.

(Referat II. tajnika g. dr. A. Golia ob priliki občnega zbora Zveze industrijcev v Ljubljani.)

Zakoni in uredbe socialno-političnega značaja, koje rešuje naša zakonodaja žal čisto s pretirano naglico, nalagajo naši industriji težka bremena ter je Zveza industrijcev tem vprašanjem naravno posvečala vso svojo pozornost. Ugotoviti moramo, da so se opetovano izdale važne socialno-politične uredbe odnosno zakoni, koje posegajo globoko v naše gospodarsko življenje, ne da bi imela strokovne organizacije priliko, da zavzamejo glede teh velevažnih vprašanj svoje stališče.

Zveza industrijcev je posvečala svojo pozornost ureditvi delovnega časa v industrijskih podjetjih. Z uredbo z dne 23. septembra 1919 splošno uvedeni 8 urni delovnik je sprejet tudi v zakon o zaščiti delavcev, koji je obnarodovan v Službenih novinah od 14. junija 1922. Dokim se Zveza industrijcev v letu 1919 iz umljivih razlogov načeloma ni protivila 8 urnemu delovniku v tvorničnih podjetjih, temveč se je omejila na to, da je dosledno zagovarjala svobodo dogovora med delodajalci in delojemalci glede delov-

nega časa v sezonskih obratih, zlasti v stavbinstvu, smo o priliki proučevanja osnutka novega zakona o zaščiti delavcev svoje stališče revidirali ter se v svoji izjavi odločno zavzeli za to, da naj velja 8 urni delovnik le glede onih industrijskih obratov, kjer to zahteva značaj obrata z ozirom na obstoječe težke delovne razmere, kakor n. pr. v rudarstvu, dočim naj velja za vse ostale obrate vsaj 9 urni delovnik. Nadalje smo se zavzeli za to, da naj bo dopustno prostovoljno podaljšanje delovnega časa s pritrditvijo proste večine delavstva. Glede obratov sezonskega značaja smo se obrnili s posebno vlogo na Ministrstvo socialne politike ter na druga merodajna mesta ter zahtevali za take obrate uvedbo 10 urnega delovnika. V tem pogledu bi bilo našim intencijam z določbo § 8 novega zakona o zaščiti delavcev, koja predvideva v sezonskih obratih neomejen delovni čas, v polni meri ustrezno. V ostalem bomo svoja prizadevanja v cilju podaljšanja delovnega časa v dosedanjem pravcu nadaljevali. Vobče smatramo, da naj bi se odredbe, ki omejujejo delovni čas v industrijskih podjetjih v taki meri, kakor je predvideno v dosedaj veljavni uredbi o delovnem času ter v novem zakonu o zaščiti delavcev, odložile do tedaj, ko bomo preboleli gospodarske težkoče, ki so posledice vojnih in predvojnih razmer ter bo gospodarski obstanek naše mlade države v vsakem oziru zagotovljen. V tem smislu smo podali svojo izjavo Ministrstvu za socialno politiko. Zahtevamo svobodo dela, svobodo dogovora z delavstvom glede delovnega časa.

Posebno pozornost smo posvečali nadalje preureditvi zavarovanja delavcev zoper bolezni in nezgode. Žal se je taka uredba o ureditvi zavarovanja delavcev zoper nezgode in bolezni z dne 27. junija 1921, kakor tudi novi zakon o zavarovanju delavcev izdelal, ne da bi se Zveza industrijcev in druge gospodarske organizacije pozvale na sodelovanje. Pač nas je pa Ministrstvo za socialno politiko pozvalo, da naj se izjavimo o načrtu naredbe, o določitvi nevarnostne tabele ter postopanju pri uvrstitvi obratov v nevarnostne razrede. V svoji izjavi smo ugovarjali proti uvrstitvi raznih obratov v višje nevarnostne razrede ter proti zvišanju najvišjega vštavnega zaslužka za odmero podpor in prispevkov. Sklicevali smo se na dejstvo, da število neugodnih slučajev v industrijskih podjetjih v Sloveniji v obče pada, kar je pripisovati dejstvu, da so naši obrati opremljeni z vsemi potrebnimi varnostnimi pripravami ter se v tem pogledu vedno izpopolnjujejo. Nadalje smo z vso odločnostjo ugovarjali proti predvidenemu zvišanju prispevne tarife ter uveljavljali, da tudi pri izdatnem zvišanju podpor odnosno rent, koje predvideva novi zakon, zvišanje tarife ni potrebno. Industrija, katera nosi dejansko vse breme delavskega zavarovanja, sme z vso pravico zahtevati, da se od nje ne zahteva več, nego je neobhodno potrebno za kritje podpor in rent ter potrebnih upravnih stroškov. V pogledu upravnih stroškov smo Ministrstvo opozorili, da bo nova organizacija delavskega zavarovanja, kakor jo predvideva novi zakon, združena z ogromnimi stroški ter da se bo moral porabiti precejšen del prispevkov za kritje stroškov upravnega aparata. V obče smo se izjavili, da bi se moral tako načrt zakona o zavarovanju delavcev zoper nezgode in bolezni kakor tudi načrt naredbe o določitvi nevarnostnih razredov še temeljito proučiti, predno se jima da zakonita veljava. S tem svojim predlogom žal nismo uspeli. Zakon o zavarovanju delavcev je že objavljen v Službenih novinah v predvideni obliki ter se bo od dne 1. julija 1922 dalje izvajalo delavsko zavarovanje po določitih novega zakona. Naredba o določitvi nevarnostnih razredov še ni izdana. Po informacijah, koje smo prejeli, so se naši predlogi deloma uvažev-

vali ter se je prvotno predvidena prispevna tarifa nekoliko znižala.

Glede pokojninskega zavarovanja nameščenec velja še danes avstrijski zakon o pokojninskem zavarovanju z nekajimi izjemami, ki je določa uredbo o pokojninskem zavarovanju z dne 27. junija 1921. Tudi slednja uredba se je izdala brez sodelovanja gospodarskih korporacij. Kavnateljstvo pokojninskega zavoda v Ljubljani je predlagalo Ministrstvu za socialno politiko 4-kratno zvišanje dosedanje prispevne tarife. Zveza industrijcev je protestirala proti vsakemu povišanju zavarovalnih premij vse dotlej, dokler se ne imenuje pri pokojninskem zavodu zakonito predvideni sosvet, kojemu bo dana možnost kontrole in vplivnega sodelovanja. V svoji izjavi je zavzela Zveza industrijcev principijelno stališče, da je veljavni sistem kapitalnega kritja v spričo nestalnosti valute absolutno neuporaben ter da se mora nadomestiti s prikladnejšo metodo v smeri nakladnega kritja. Povišanje bremen iz naslova zavarovanja nameščenec mora industrija odklanjati, dokler nima niti malo izgleda, da ne bodo vsa ta bremena brezplodna.

V cilju enotne ureditve razmerja med delavstvom na eni ter podjetništvom na drugi strani smo izdelali osnutek delovnega reda ter ga predložili Inspekciji dela s prošnjo za predhodno odobritev. V osnutku predvidevamo nova določila glede pravice delavca do mezd v slučaju delanemožnosti radi bolezni. V tem pogledu smo se vobče naslonili na določila zakona Češkoslovaške republike iz leta 1921, št. 155, s kojim so se bistveno izpremenila pri nas še veljavna določila § 1154 b o. d. z. Radi izpremembe tega paragrafa smo se obrnili z obrazloženo vlogo na Ministrstvo za trgovino in industrijo ter na druga merodajna centralna mesta, ne da bi doslej našli pravilno in aktivno razumevanje za naše stremeljenje po socialno in gospodarsko pravični izpremembi teh določil. Upravičeno pričakujemo, da bo pristojna oblast naš vzorni delovni red odobrila, nakar ga nemudoma natisnemo in razpošljemo našim članom. To je tem nujnejše, ker večina naših podjetij sploh ne poseduje delovnega reda.

Barvni trakovi

THE REX CO., LJUBLJANA.

Gojenje oljk v Jugoslaviji.

Dalmacija, južna Srbija in Črna gora so pokrajine, ki so osobito ugodne za uspešno gojenje oljk. Podnebje teh pokrajin pospešuje v izvanredni meri oljčne kulture. Dalmacija je med vsemi pokrajinami, ki pridejo glede oljčnih kultur v poštev, najbolj bogata na tem drevju. Ako izvajamo trtorejo, je gojenje oljk glavni vir, iz katerega črpa dalmat. poljedelec svoje dohodke. Po povprečni cenitvi pokriva v Dalmaciji oljna drevesa 33.000 hektarjev površine; število dreves znaša približno 4 milijone. Kultura oljčnih dreves v Dalmaciji je že stara ter je prešla več faz. Znani so nam časi, ko je gojenje oljčnih dreves v Dalmaciji cvetelo, ko je zavzela oljna kultura zelo visok in važen razvoj, toda kasneje se je gojenje oljk opustilo, stanje vseh nasadov je padlo na zelo nizko stopnjo, da bi se od tam zopet povzpelo kvišku. Toda te spremembe v gojenju oljk so bile v zvezi z trtorejo. Ako so bili dohodki, ki so prihajali od trtoreje večji nego oni, katere je prinašala kultura oljk, so poljedelci, kar je naravno, opustili gojenje oljk, ter obrnili vso svojo pažnjo trtoreji. Ko so zbog gospod. položaja, kulture oljčnih dreves prinašale večje dohodke, se je zgodilo seveda nasprotno, poljedelci so izkopali vinske trte, ter nasadili na njih mesta oljna drevesa. Povdarjati je treba, da ni bivša avstrijska vlad posvečala nobene pozornosti gojenju oljk in je z določitvijo zelo

nizke carinske postavke v znatni meri pospeševala uvoz tujega olja. Kultura oljk se ni mogla pod starim režimom v Dalmaciji uspešno razvijati. Dalmatinci so gojili oljke skoro izključno za domačo uporabo in le malo dalmatinskega olja se je izvozilo.

Po osvobojenju se je začelo pa tudi tej, za našo kraljevino tako važni panogi poljedelstva posvečati večjo pozornost in napravilo se je že nekaj akcij v svrhu pospeševanja gojenja oljčnih dreves. Napravilo se je na večjih krajih vzorne nasade in ministrstvo za kmetijstvo in vode je dovolilo tudi nekaj kreditov za nagraje, katere bi se naj porazdelilo med najbolj vzorne gojitelje oljčnih dreves. Podvzete so že vse potrebne mere za ustanovitev novih vzornih oljčnih nasadov v Dalmaciji, v Črni gori in v Južni Srbiji. Pri teh vzornih nasadih se bodo sčasoma zgradile praktične poljedelske šole. Splošno je opaziti, da vlada na merodajnih mestih dovolj zanimanja za vprašanje oljčnih kultur v naši državi, da se je v tem oziru izza preobrata napravilo že vidne in znatne korake in ako bo vlada tudi v bodočem kazala toliko razumevanje za to vprašanje, je brezdvomno, da bo kultura oljk zavzemala najvažnejše mesto med vsemi panogami poljedelstva. V naših pokrajinah se pridelajo vse vrste oliv, one, ki so namenjene za produkcijo olja in one, ki se prodajajo v trgovine že kot sad. Najglavnejši centri oljne produkcije v Dalmaciji so: Zader, Dubrovnik, Šibenik, Supeta, Korčula, Hvar, Split, Kotor, Makarska, Benkovae, Metković, Knin in nekaj krajev v dalmatinskem zagorju.

Pavšaliranje trošarine na žganje.

Za pavšaliranje trošarine pri kuhanju žganja je merodajno:

1. kolika je dnevna proizvodnost uporabljene žgalne priprave;
2. kolik pridobitek alkohola je določen za snov, iz katere se kuha žganje, in
3. koliko časa traja kuhanje žganja.

Dnevna proizvodnost žgalne priprave.

Pod dnevno proizvodnostjo žgalne priprave sorazmerno ono količino drozge, ki se mora z balino vred — po računu pokuhati na dotični žgalni pripravi v 24 urah.

Če pravimo, da ima kaka žgalna priprava dnevno proizvodnost 320 litrov, si mislimo, da se more na tej žgalni pripravi v 24 urah pokuhati 320 litrov drozge.

Da se določi dnevna proizvodnost žgalne priprave, je treba predvsem vedeti, kolikokrat se kotel v 24 urah napolni z drozgo in koliko drozge se naenkrat vlije v kotel, t. j. kolik je polnilni prostor (polnitev).

Polnitev se izračuna iz prostornine kotla, število polnitev (v 24 urah) pa se odmeri po tem, kakšna je oblika kotla, iz katerih delov sestoji žgalna priprava in katere snovi se podelujejo v njej.

Prostornina kotla se ugotavlja vpričo finančnega organa z vlivanjem vode.

Preden se prične z vlivanjem, se mora kotel izprazniti, očistiti in, če ni vzidan, navpično postaviti. Če ima kotel pripravo za mešanje drozge med kuhanjem (običajna le pri velikih kotlih) se mora tudi ta mešalnik, še preden se prične vlivati voda, vzeti iz kotla.

Voda se vlija v kotel s cimentirano posodo toliko časa, da je kotel poln do vrha in bi voda, čim bi se z vlivanjem nadaljevalo, tekla čez rob kotlovega vratu. Mnenje, da se vlija voda le do spodnjega robu kotlovega vratu, je torej popolnoma napačno.

Število litrov vode, ki se je vlija v kotel, imenujemo kotlovo prostornino.

Hitro in natančno se more prostornina malih (prenosnih) kotlov ugotoviti tudi s tehtanjem.

V tem primeru se stehta najprej prazen kotel, da se ugotovi tara, nato se pa naliže v kotel voda do vrha kotla. Pri nalivanju vode se mora seveda zelo paziti, da se voda ne polije po kotlu ali tehničarji, ker bi se sicer rezultat izpremenil v škodo lastnika kotla.

Ko ugotovimo, koliko tehta kotel, napolnjen z vodo, odštejemo težo kotla asmege (taro), pa dobimo čisto težo vode, ki je v kotlu. Ker tehta 1 liter vode pri + 4° C natančno en kilogram, drži dotični kotel toliko litrov, kolikor kilogramov tehta voda, ki je v kotlu. Voda, toplejša nego + 4° C, je sicer nekoliko lažja, nego ona pri + 4° C, vendar to pri kotlih, ki se morejo prenašati, še ne pride v poštev.

Iz gori povedanega je razvideti, da je mnenje mnogih posestnikov, da se vlije v kotel voda le do spodnjega robu kotlovega vratu, popolnoma napačno. Ugovor, da se kotel ne polni do vrha in da bi se zato morala vliči voda le do tam, do kjer se vlija drozga, ne drži, ker se pri odmeri dnevne proizvodnosti ne jemlje kot polnitev cela prostornina kotla, temveč le devet desetink prostornine, ugotovljene z vlivanjem vode. Če se je nalilo v kotel 60 litrov vode, se račun, da se v tak kotel naliže naenkrat 54 litrov drozge.

Ali in v koliko naj se vpoštevajo deli (ulomki) litra, ni nikjer natančno določeno. Navadno se deli litra, ki niso večji nego pol litra, sploh ne vpoštevajo, večji ulomki (tri četrt litra) pa se jemljejo za cel liter. — Včasih je vprašanje izračunavanja teh ulomkov važno. Ako se vzame prostornina, n. pr. z 59 litri, znaša dnevna proizvodnost 310 litrov, ako se pa vzame s 60 litri, znaša dnevna proizvodnost 320 litrov. Ravno toliko (320 litrov) pa znaša dnevna proizvodnost tudi, če drži kotel 61 litrov.

V teh primerih smo vzeli, da se polni žgalna priprava v 24 urah šestkrat. To pa ne velja za vse žgalne priprave, temveč le za one preproste konstrukcije, ki ne držijo več nego 80 litrov in na katerih se ne podelujejo vinske tropine.

Za žgalne priprave preproste konstrukcije smatramo vse tiste žgalne priprave, ki imajo le kotel, kapo in hladilnik, pa se more kotel napolniti le če se mu sname kapa in če nima ta kotel ploščate oblike. Pri taki pripravi se določa dnevna proizvodnost:

- a) ako drži kotel do 80 litrov, s šestimi polnitvami in
- b) ako drži kotel nad 80 litrov (do 550 litrov), s petimi polnitvami.

Ako bi se dnevna proizvodnost, izražena v litrih, ne mogla deliti z 10 brez ostanka, se zaokroži navzdol tako, da je razdelna z 10.

Če se podelujejo na žgalni pripravi s prostornino 45 litrov hrške, se določi dnevna proizvodnost takole: $45 \text{ litrov (prostornina)} \times 0,9 = 40,5 \text{ (polnitev)} \times 6 \text{ (število polnitev)} = 243 \text{ l.}$ Ker to število ni deljivo z 10 brez ostanka, se zaokroži navzdol na 240 litrov.

Pri podelavanju vinskih tropin se jemlje v vseh primerih po ena polnitev manj, torej 5 ali 4 polnitve, kolikršen je pač kotel.

V gornjem slučaju bi se torej določila pri vinskih tropinah dnevna proizvodnost s petkratnim številom polnitev: $40,5 \times 5 = 202,5 \text{ litrov}$ ali zaokroženo: 200 litrov.

Če se polni navadna žgalna priprava brez znamenja kape (če ima kotel ali kapa odprtino za vlijanje drozge in kotel odtočno cev za drozgo) se jemlje po ena polnitev več, torej 7 ali 6, odnosno pri vinskih tropinah 6 ali 5 polnitev, kolikršen je pač kotel.

Ravnatoko se prišteje še po ena polnitev, če ima kotel poleg gori omenjenih sestavnih delov še ogrevalnik za drozgo, rektifikator ali deflegmator.

Rektifikator imajo le prizrave v obrtnih žganjarnah, v kmetijskih žganjarnah le tu pa tam, pač pa se naliči tudi na žgalne priprave, ki imajo ogrevalnik za drozgo ali deflegmator.

Ogrevalnik za drozgo imenujemo vsako pripravo, s katero se ogreva

drozga, preden pride v žgalni kotel, deflegmator pa vsako pripravo, s katero se alkoholne pare ohlajajo do temperature med + 78° in 100° C.

Preprosti deflegmatorji so na žgalno kapo pritrdjene, škafu podobne posode za vročo vodo, ki zabranjuje, da se temperatura oboda kape ne dvigne nad 100° C.

Z deflegmatorji se pa ne smejo zamenjati hladilniki, ki se tudi ponekod nahajajo vrhu kape. Razločevanje ni težko. Če ima dotična žgalna priprava poleg posode vrhu kape še poseben hladilnik, potem služi posoda vrhu kape kot deflegmator, sicer je pa ta posoda navaden hladilnik.

Razen za polnjenje brez snemanja kape, potem za vsak ogrevalnik, rektifikator in deflegmator, se jemlje po več polnitev tudi, če je kotel ploščat.

Če namreč preseza največja širina kotla njegovo eninpolkratno izračuneno višino, se mora istotako za vsako nadaljnjo pričetno ali popolno polovico višine kotla, za katero preseza največja širina kotla njegovo eninpolkratno izračuneno višino, prišteti še po eno nadaljnjo polnitev.

(Dalje prih.)

Izvoz in uvoz.

Izvoz konj. V generalni direkciji carin se je rešilo, da se odslej zabrani izvoz konj v kontingentih, ker so se vršile velike zlorabe.

Direktni izvoz iz Združenih držav v Jugoslavijo, Albanijo in Reko tekem meseca marca je znašal le Dol. 46.031 v vrednost, nasproti Dol. 111.944 v februarju in Dol. 87.027 v marcu l. 1921. — Uvoz v Združene države iz te statistične skupine tekem marca 1922 je znašal le Dol. 15.672.

Narodno gospodarske zadeve.

Trgovina.

Lesna trgovina. Zadnje čase je v Jugoslaviji veliko povpraševanje po drvah, ki se izvažajo v Svico. V Češkoslovaški pa lesna trgovina skoraj popolnoma počiva zaradi visokih železniških tarif.

Trgovska nadaljevalna šola v Mariboru. I. razred Trg. nad. šole šteje letos 28 slovenskih vajencev, ki so v pretežni večini premalo predizobraženi, da bi bili kos predpisani učni snovi. Da se tem sicer pridnim našim fantom uspešno pomaga, jih gospod nadučitelj Franjo Vabič, kot vodja te šole, skozi celo leto ob nedeljah in praznikih brezplačno poučuje v računstvu in slovnici. Uspeh ni izostal. Dečki so predelali vso učno snov seveda razen onih, ki so med letom vstopili in se jih bode poučevalo skozi cele počitnice. To domoljubno in za naš trgovski naraščaj velevažno že dveletno delovanje gospoda šolskega vodje Vabiča zasluži vse priznanje in zahvalo. Trgovski gremij v Mariboru.

Trgovska pogodba z Avstrijo. Minister trgovine je pooblaščen, da predloži Narodni skupščini zakonski predlog, da sme začasno trgovsko pogodbo z Avstrijo podaljšati do tedaj, dokler ne bo sklenjena stalna trgovska pogodba z Avstrijo.

Trgovinska pogodba z Nemčijo je stopila v veljavnost. V posebni izdaji »Službenih Novin« od 6. t. m., ki pa je izšla šele 20. v., je objavljen zakon o trgovinski pogodbi med našo kraljevino in Nemčijo. Od 20. t. m. dalje je vse blago nemškega izvora, ki je opremljen z predpisanimi potrdili o izvoru, carini po minimalni tarifi.

Industrija.

Tovarna celuloidnih glavnikov pri Ljubljani. V kratkem se prične z zgradbo velike in z najmodernejšimi stroji bogato opremljene tovarne, ki bo izdelovala celuloidne glavničke in sploh vse celuloidne predmete v zadostni množini za Jugoslavijo in za izvoz. Z delnim obratovanjem se bo nadaljevalo že v nekaj mesecih. Tovarna bo imela še posebno tovarno za izdelovanje celuloidne tvarine.

Nova tvornica volnenega blaga. V Iluku se snuje tvornica volnenega blaga, d. d., z glavnico v znesku 5 milijonov.

nov dinarjev, od katerih se bo za sedaj vpisalo le 1,125.000 dinarjev. Med osnovanci je na prvem mestu Srpska srem-ska banka v Rumi. Sodeluje domači in češkoslovaški kapital.

Pokret industrije v Bolgariji. Leta 1920 je industrija v Bolgariji znatno napredovala. Ustanovljenih je bilo pet rudokopnih društev z gavnico 10.000 milijonov levov, 9 industrijskih društev z 10.867 mil. levov, pet sladkornih tovarn z 33.000 milijoni levov.

Trust ruskih rudnikov. Sovjetska vlada je izdelala načrt, po katerem odstopi vse zlate in platinske rudnike na Uralu posebnemu trustu. Zadruga in industrijske družbe bodo imele prednost. Tudi za to monopolizacijo tičita Nemas Krupp in Stinnes.

Obrt.

Pokrajinska obrt. razstava v Mariboru. Vinska razstava, ki se je udeležil vinarski in sadjarski odsek kmetijske družbe za Slovenijo v Mariboru, bo tvorila tretjo glavno skupino na »Pokrajinski obrtni razstavi«. V to svrhu je odbor sklenil, zaprositi kmetijsko družbo v Ljubljani, da da v to svrhu odseku na razpolago na mariborsko oblast pripadajoč del državne podpore, katero je družba sprejela od ministrstva poljoprivrede i voda v svrhu pospeševanja in uprizoritve vinskih razstav. Podpora se bo razdelila sorazmerno s površino vinogradov. — Vedno rastoči pridelovalni stroški; vedno višji davki ter vinska konkurenca posameznih vinorodnih pokrajin v lastni državi, popolno mrtvilo na vinskem trgu, ker ni izvoza, ogrožajo obstoj našega vinogradništva. Potrebno je torej, da storimo vse, kar more temu od pomoči. K temu pa moramo prištevati v prvi vrsti tudi vinske razstave, ki so najboljše reklama za naša vina. Pozivljamo torej vinogradnike že sedaj, da prijavijo svojo udeležbo na tej razstavi v kar največjem številu, da bo uspeh čim večji. Prijave je poslati odseku kmetijske družbe v Mariboru, kjer se dobe vsa tozadevna pojasnila in navodila.

Denarstvo.

Jadranska banka Beograd je prevzela za Din. 10.000.000.— delnic zavo-da Banco Yugoslavo de Chile, s čemur se ustvarjajo trdnjše vezi med našimi izseljenci v Južni Ameriki in kraljevino SHS.

Narodna banka je zvišala eskomptno obrestno mero od 5 na 6 odstotkov.

Čekovni urad pri poštni hranilnici v Sarajevu in čekovnih zavodih v Zagrebu in Ljubljani za mesec marec, april in maj t. l. izkazuje sledeče rezultate: Vlog in izplačil je bilo pri vseh treh zavodih 1,137.401 z denarnim prometom v znesku 4,113,320.000 Din. Od tega odpade na klirinški promet 46.128 manipulacij s prometom 888 milijonov Din. t. j. 22 vdst. od celokupnega prometa. Otvorjenih je bilo v tem času skupaj 389 novih računov, a zatvorjenih 52 računov, tako da je število imejiteljev čekovnega računa znašalo koncem maja 7663. Stanje vlog je znašalo koncem maja skupaj 182 milijonov Din.

Poštni čekovni promet v Črni gori. Po odredbi ministrstva za pošto in br-zojav z dne 16. junija 1922, št. 34.065, se 1. avgusta t. l. otvori poštni čekovni promet pri poštne uradu Cetinje ter bode ta urad sprejemal tudi vplačila na položnice poštne čekovnega zavoda v Ljubljani.

Kovinske krone v Češkoslovaški. S 1. junijem so se uvedle v Češkoslovaški kovinske krone, ki zamenjajo dosedanje papirnate.

Novi ruski rubelj. Sovjetska vlada je izdala ukaz, na podlagi katerega se mora uporabljati novi rubelj iz leta 1922 za vse kalkulacije v vrednosti 10.000 starih rubljev. Državna banka je objavila za tuje valute sledeč kurz: funt šterlingov 1060 novih rubljev, francoski frank 21 novih rubljev, dolar 240 novih rubljev, švedska krona 61 novih rubljev, 100 nemških mark 83 novih rubljev.

Davki.

Razglas. V smislu člena 36., B IV št. 11 zač. zakona o proračunskih dvajstinah z dne 27. junija 1921, Sl. Nov. br. 154 (Ur. l. št. 240), se naznanja, da so odmerni izkazi o dohodnini, rentnini, občni pridobitni, hišni najmarini za leto 1921 v času od 1. do 15. julija 1922

razgrnjeni pri davčnem uradu v Radoljici in pri županstvu davčnim zavezanecem na vpogled. Vsak davkoplačevalec ima pravico, v tem času vpogledati le svojo davčno dolžnost zadevajoče postavke, za druge pa le, če se izkaže s kolka prostim pooblastilom, da jih je upravičen zastopati v davčnih zadevah. Določba, da je zavezanec upravičen zahtevati pri davčnem oblastvu podrobne podatke v odmerni podlagi, je še v veljavi. Taka prošnja je podvržena kolku za 2 Din. Kak priziv ali pritožbo proti odmerjenemu davku je vložiti v 15 dneh po preteku roka za vpogled odmere pri davčnem okrajnem oblastvu v Radoljici, a mora biti kolkovan s kolkom za 5 D., sicer se ne vpošteva.

Promet.

Prometne izpremembe. Sprejemanje in odpošiljanje sporovozne carinske robe v vozovnih nakladah za Sisak lo-ko in Sisak trs., ki se ocarini v Sisku je od 23. junija zopet dovoljeno. — Sprejemanje in odpošiljanje vsakovrstne carinske robe, ki je upotena na ocarinjenje v Sarajevo, je počenši od 25. junija do nadaljnjega ukinjeno. Že sprejete pošiljke naj iztečejo. Hangartransporti so tudi izključeni.

Velesejmski vlak v Zagreb. Obratno ravnateljstvo južne železnice objavlja, da vozi za časa trajanja zagrebskega velesejma do vključno do 2. julija dnevno iz Zagreba v Zidani most posebni osebni vlak z odhodom iz Zagreba ob 22.41 uri in prihodom v Zidani most ob 0.59 uri, kjer ima zvezo na osebne vlake iz Maribora in v Ljubljano in sicer s prihodom v Ljubljano 4.10 in Maribor 4.13.

Dobava, prodaja.

Dobava raznega materiala. Uprava državnih monopolov v Beogradu razpisuje na dan 8. julija t. l. ob 11. uri dopoldne v svoji pisarni v Beogradu ofertalno licitacijo glede dobave napisnih tablic za trafikante, na dan 20. julij aob 11. uri dopoldne istotam ofertalno licitacijo glede dobave platna, trakov, papirja, kleja, špaga, pečatnega voska, sveč, radirk, svinčenih plomb, usnja za vezanje knjig, sredstev za čiščenje strojev, asbestnih vrvic itd. ter na dan 22. julija 1922 ob 11. uri dopoldne istotam ofertalno licitacijo glede dobave raznih pisarnjskih potrebščin. Predmetni oglas s natančnejšimi podatki so v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Dobava drv. Dne 27. junija t. l. ob 10. uri dopoldne se sklenejo pri intendanturi Dravske divizijske oblasti v Ljubljani, pri komandah vojnega okru-ga v Mariboru in Celju ter pri komandi mesta v Ptujju neposredno pogodbo glede dobave drv za garnizijo Ljubljana, Maribor, Celje in Ptuj. Predmetni oglas s natančnejšimi podatki je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Delegacija ministrstva financ objavlja uradno: Ministrski svet je s sklepom z dne 12. maja 1922 D br. 10840 odločil, da se razveljavi sklep gospoda ministra financ D br. 3916 z dne 6. avg. 1920 (: tuk. št. 6426) Val. Uradni list št. 96 z dne 20. avgusta 1920:) o prepovedanem uvozu obveznic predvojnih in vojnih posojil bivše avstro-ogrske monarhije iz inozemstva na ozemlje naše kraljevine. Ta odločba je izdana, da se našim državljanom omogoči repatriiranje njihovih vrednostnih papirjev, deponiranih izven mej naše kraljevine.

Dne 3. julija 1922 se bo vršila pri generalni direkciji posrednih davkov ministrstva za finance v Beogradu v sobi št. 39 ponovna ofertalna licitacija glede dobave obleke, obutve in posteljnine za finančno kontrolo. Predmetni oglas s natančnejšimi podatki je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Razno.

Pregled železnice. Obratno ravnateljstvo j. ž. v Ljubljani nam sporoča, da je izdalo v lastni založbi »Pregled železnice« v kraljevini Srbov, Hrvatov in Slovencev z imenikom postaj, katerega odstopi tudi strankam proti plačilu 15 dinarjev za komad. Pregled je zelo dobro izdelan, ter je za trgovca precejšnje

važnosti, nakar p. n. naročnike opozarjamo. Naroči se ga pri Obratnem ravnateljstvu j. ž. v Ljubljani, odd. III.

Produktivna borza v Beogradu. Beograjska borza je sklicala konferenco bankirjev, trgovcev in industrijalcev, na kateri se je obravnavalo vprašanje osnovanja produktivne borze v Beogradu. Izvolil se je ožji odbor, ki naj prouči vprašanje in sestavi načrt.

Ogromne kupčije na zagreb. sejmu. Doslej je zagrebski zbor obiskalo nad 100.000 ljudi. Kupčije se sklepajo v velikanskih množinah. Posebno se kupci zanimajo za tekstilno industrijo, nadalje za poljedelske in druge stroje, za usnje in usnjarske izdelke ter za kemično in živilsko industrijo.

Naše reparacije iz Nemčije. Ministrski svet je odobril kredit 400 milijonov a. K za prevoz materiala, ki ga dobimo na račun reparacij iz Nemčije. Material obstoji največ iz železnih mostov za naše državne železnice.

Milijardni deficit italijanskih železnic. Vlada je predložila poslanski zbornici zakonski načrt, v katerem zahteva za pokritje primanjkljaja državnih železnic znesek 950 milijonov lir.

Slaba žetev v Nemčiji. Poljedelski minister je izjavil v nemškem parlamentu, da bo letošnja žetev v Nemčiji mnogo slabša kot je bila lani, zato bo morala Nemčija primanjkljaj nadomestiti z uvozom iz inozemstva.

Obrestna mera na Nemškem. Zveza nemških bank je sklenila s prvim julijem povišati obrestno mero posojilom na 2% iznad bančne rate, kreditne provizije na 3%.

Seznamek diplomatskih in konzularnih predstavništev kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev. 1. Albanija: Poslaništvo: Tirana. Konzulat: Korča. 2. Argentina. Generalni konzulat: Buenos Aires. 3. Avstrija. Poslaništvo: Dunaj (Wien), Seilerstätte 30. Generalni konzulat: Dunaj (Wien), Seilerstätte 30. Konzulat: Gradec (Graz), Schubertgasse 15. Konzulat: Celovec (Klagenfurt). 4. Belgija. Poslaništvo: Bruxelles, Avenue Louise 508. Častni generalni konzulat: Bruxelles, Rue Jematzky 16. Častni konzulat: Anvers. Častni konzulat: Liège. 5. Bolgarija. Poslaništvo: Sofija. Konzulat: Varna. 6. Danska: Častni generalni konzulat: Copenhagen. 7. Velika Britanija: Poslaništvo: London SW, 7. Av. Queens Gate 159. Častni generalni konzulat: London SW. 1. 21. Knightbridge. Častni konzulat: Bradford. Častni konzulat: Glasgow. Častni konzulat: Malte. Častni konzulat: Manchester. Častni konzulat: Melbourne (Avstralija). Častni konzulat: Montreal (Kanada), Mountaine Street 395. Častni konzulat: Sidney. Častni konzulat: Auckland (Nouvelle Zelande) 37. Hellabys-Buildings Queenst. 8. Grška: Poslaništvo: Athènes. Generalni konzulat: Salonique, Avenue Roi Georges. Delegacija: Smyrne. Konzulat: Krf. Častni konzulat: Patras. Častni konzulat: Pirée. Častni konzulat: Zantos. 9. Egipt. Diplomatska agencija: Kairo (Caire). 10. Italija. Poslaništvo: Roma, 66 a Viale Gastero Pretorio. Delegacija: Trieste, Piazza Venezia 1. Generalni konzulat: Milano. Konzulat: Bari. Častni generalni konzulat: Genova. Častni generalni konzulat: Torino. Častni generalni konzulat: Venezia. Častni konzulat: Catania. Častni konzulat: Palermo. Častni konzulat: Firenze. 11. Madžarska: Poslaništvo: Budapest, Andrassy Utcza 114. Konzulat: Pečuj (Pecs). 12. Nemčija: Poslaništvo: Berlin, Augsburgerstrasse. Konzulat: Düsseldorf, Hofgartenstrasse. 13. Norveška: Častni generalni konzulat: Christiania. 14. Poljska: Poslaništvo: Varsovie, Hotel d'Europe. 15. Peru: Častni konzulat: Lima. 16. Portugalska: Častni generalni konzulat: Lissabon. Častni generalni konzulat: Oporto. 17. Romunija: Poslaništvo: Bukarest. Generalni konzulat: Bukarest. Častni konzulat: Braila. 18. Združene ameriške države: Poslaništvo: Washington D. S. Generalni konzulat: New York, 223, West 22 ml. Street. Generalni konzulat: Chicago, Ill., 115 South Dearbourn Street. Konzulat: San Francisco, 244, Hearny Street. 19. Turčija: Predstavništvo: Constantinople, Rue Misk 7. 20. Francoska: Posla-

ništvo: Paris, Avenue des Villiers 47. Generalni konzulat: Marseille, Avenue de Prado 67. Častni konzulat: Bordeaux. Častni konzulat: Lille. 21. Holandija: Častni generalni konzulat: Amsterdam. Častni konzulat: Rotterdam. 22. Češkoslovaška: Poslaništvo: Praga, Velkoprevorske namesti. Generalni konzulat: Praga, Jindrijska ul. 20. 23. Čili: Častni konzulat: Antofagasta. Častni konzulat: Punta Arenas. 24. Švica: Poslaništvo: Berne, Einsingerstrasse 48. Častni generalni konzulat: Genève, Bd. George Paven 28. 25. Švedska: Častni generalni konzulat: Norrköping. 26. Španija: Poslaništvo: Madrid, 10, Diego de Joon. Častni konzulat: Barcelone, Moreno de Souza 11.

Tržna poročila.

Ljubljanski trg. (Tedenski pregled.) Goveje meso: cena stalna za meso I. vrste 68 do 70 K, II. vrste 52 K. Telečje meso 60 K kg; svinjina I. vrste 86 do 90 K, II. vrste 80 K, trebušna slanina 100 K, riba in sal 116 do 124 kron, mast 120 do 130 K, kg koštruna 36 K, jagneta 56 K. Piščanec 60 do 70 kron po velikosti, kokoš 100 do 120 K, Mesni izdelki: kg krakovskih in debrecinskih klobas 112 K, hrenovke, safalade in posebne 100 K, pol prekajene kranjske 130 K, suhe kranjske 180 K. Divjačine in rib malo; vsled pomanjkanja blaga pretirano visoke cene. Mleko 10 do 11 K; kg surovega masla 160 do 172 K, čajno maslo 240 K. Moka bazira na detajlni ceni 25 K za št. 0, kaša 20 kron ješprenj 24 K, otrobi 12 K, koruzna moka 17 K, koruzni zdrob 19 K, pšeničen zdrob 28 K, ajdova moka I. vrste 34 K, II. vrste 26 K, ječmen 14 kron, oves 14 K, proso 14 K, prepelčar 17.50 K, koruza 12 K, fižol ribničan 14 K, leča 44 K. Gobe kg 35 do 40 K borovnice liter 5 K, rdeče jagode liter 24 do 30 K, kmečke črešnje 8 do 10 K liter, štajerske 12 do 16 K, grah nelušččen 18 do 24 K, lušččen 40 do 46 K liter, kolerabe 12 K kg, čebula nova 16 do 20 K, stara 24 do 26 K, česen nov 18 do 20 K, star 28 K, pesa 12 K, buče 12 K, glava solate 1 do 3 K po velikosti, kumare 40 do 50 K kg, fižol v stročju 40 K, krompir, nov, importiran, 20 do 24 K kg star krompir 7 K, jajce 4 do 4.50 K komad.

Novi Sad. Pšenica baška, oziroma sremska (78 kg z 2 odst. primesi) zaključena po 375; ječmen baški (63—64 kg) ponujen po 295; oves baški, oziroma sremski, ponujen po 305; koruza ab Novi Sad zaključena po 302.50; koruza ladja ab Bosanski Brod zaključena po 318.75; moka št. 0 (baza) zaključena po 545.

Cene govejemu mesu na Dunaju so padle za 200 do 300 K pri kg. Nasprotno pa so se cene slanini zopet zvišale za 200 K pri kg. Dobro rejen vol velja 2 milijona kron.

HMELJ.

VI. poročilo Hmeljarskega društva za Slovenijo o stanju hmeljskih nasadov. Zatec CSR. dne 19. VI. 1922. Dolgo zaželeni dež je včeraj in predvčerajšnjim v cellem žateškem okolišu dal hmeljskim nasadom vsaj najpotrebnejšo množino vlage, če tudi je temperatura padla in so noči skoro mrzle — kar rastlini nikakor ne prija. V teku zadnjih 8 dni se je rastlina v kljub vročini izdatno izboljšala. V rano obrezanih nasadih je trta dosegla že celo visokost žic ter nastavlja zdrava in krepka rastlina obilo panog. Drugi del nasadov je dosegel $\frac{1}{2}$ do $\frac{3}{4}$ visokosti žic in je tudi precej krepke. Lepi nasadi tvorijo danes morda dve tretjini vse s hmeljem zasajene ploskve. Zadnja tretjina je vsled poškodb po bolhaču zelo slaba. V teh nasadih se poganjki ali še le napeljujejo na žico ali pa so komaj vzkli iz zemlje. Ali bode ta tretjina kaj obrodila, je odvisno od vremena. Stanje hmeljskih nasadov je torej danes še prav različno in neenako. Ušice se niso pomnožile in tudi drugega mrčesa ni. Hmeljski nasadi bi sedaj rabili zopet lepo vreme in posebno tople noči da bi zamogla rastlina nadomestiti zamujeno. Hmeljska kupčija se je nekoliko umirila in se cene pomikajo med 2800—3200 č. K za 50 kg. Zaveza hmeljarskih društev.

Veletrgovina A. Šarabon v Ljubljani

priporoča
špecerijsko blago
raznovrstno žganje
moko
in deželne pridelke
raznovrstno rudninsko
vodo,
Lastna pražarna za kavo
in mlin za dišave
z električnim obratom.
Ceniki na razpolago.

Esence za žganje in likerje:

Cognak, Hrušov (Kaiserbiernen),
Rum - koncent., Rum - kompos.,
Vanile, Kumnov.

Sadne arome za brezalk. pijače:

Malinova, jagodova, jabolčna, ci-
tronova, oranžna, vanilova - aroma.

Esenci za kandite in sladčice.

Sadni eteri v treh različnih kon-
centracijah z primesjo umetnih
eterov.

Sadni soki:

Malinovec la. z raf. sladkorjem,
Citronov sirup z » » »
Oranžni » » » »

Po najnižjih dnevnih cenah priporoča;

Tovarna sadnih sokov, esenc itd.

Srečko Potnik, Ljubljana,
Metelkova ul. 13, vis-a-vis Belg. voj.

Elektrotehnično podjetje

Leop. TRATNIK
Ljubljana, Sv. Petra cesta 25 — Maribor, Koroška cesta 3.

Naprava kompletnih elektrarn za vsako napetost. — Zaloge raznih strojev,
svetil, žarnic in inštalacijskega materiala — Popravila elektromotorjev.
Naslov za brzojavke: Motor Ljubljana. — Naslov za brzojavke: Motor Maribor.

Načrte in proračune na zahtevo.

Ustanovljeno leta 1896

Mednarodni transporti Antonio Biancheri & Comp., Postojna

Centrala: Ponteba.
Podružnica: Postojna (Poštni predal 17). Villach (Poštni predal 51)
Agentura: Prestranek, Trbiž, Arnoldstein.

Oprema vsake vrste blaga.

Specijalna odprema živil, žive in zaklane
živine v kateri koli kraj.

Vsa naročila za Jugoslavijo sprejema medn.
trg. sped. in sklad. d. d. »Orient«, podružnica
Ljubljana, Sodna ulica šte. 3.

Ustanovljeno leta 1896

Najboljši škriči jugoslovanskega proizvoda „SALONIT“

zdelan iz znanega cementa znamke **Salona** od tvrdke **Split**,
dion. društvo za cement portland. Najboljše in naj cenejše sred-
stvo za pokrivanje streh.

Glavna zaloga; **OBNOVA** gradbena družba z o. z. v Ljubljani.

Lesene žeblice za čevlje

izdeluje

Tovarna lesenih žeblic

Ivan Seunig ml.

Tučen pod Šmarno goro pri Ljubljani.

Na drobno!

Na debelo!

Vse vrste usnja: boks, ševro, črni
in barvani, prodaja trgovina usnja

J. MARCHIOTTI, LJUBLJANA

Sv. Petra cesta šte. 30.

Za daljno prodajo

Diana, francosko žganje.

Velika in stalna zaloga po originalnih tovarniških cenah
pri tvrdki **FRANC GULDA** v Mariboru.

Na veliko in malo!

Priporočamo p. n. trgovcem in
obrtnikom najcenejši nakup po-
trebščin za krojače, čevljarje,
šivilje, sedlarje, razne sukanec,
vse spadajoče orodje, žlice (ka-
vine in čajne), toaletne potreb-
ščine, brivsko milo, palice in
kravate, srajce, gumbe. Naj-
boljše **šivalne stroje** za ro-
binsko rabo in obrt v vseh opre-
mah: „**GRITZNER**“, igle, olje,
posamezne dele za vse sisteme
šivalnih strojev in koles.

Josip Petelinc,
Ljubljana

Sv. Petra nasip šte. 7.

Industrijsko podjetje „Tovarna ledu“

v sredini glavnega mesta Slavonije, blizu parobrodarske agencije in železniške postaje,
v popolnem obratu z vsemi razpolagajočimi stroji, stanovanjem in ostalimi pritikli-
nami, zidano leta 1921, **išče podjetnika**, kateri bi pristopil s potrebnim kapitalom
radi priklonitve katerekoli industrije radi izkoriščanja obrata. Prednost imajo tisti, kateri
bi se priključili z industrijo, ki bi producirala papir, predelovala kosti ali podobno.
Ponudbe je poslati na

I. JANIĆ, generalno zastupstvo Interreklam d. d.
Osijek I, Trg Kralja Petra 7/b, pod šifro »Industrijsko poduzeće«.

Kdor vporablja

„ZLATOROG-MILO“

podaljša trajnost svojega perila.

Glavno zastopstvo in zaloga:

Zlatorog

R. BUNC IN DRUG, Ljubljana - Celje - Maribor.

Brzojavli: Hedžet

Telef. št. 75.

Manufakturna trgovina na veliko
Hedžet & Koritnik — Ljubljana
Franciščanska ulica 4